

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

Ders Türü Sınıflandırması ve Ölçme-Değerlendirme Yorumlama Rehberi

1. Amaç

Bu rehber, hemşirelik lisans programında yürütülen derslerin ölçme-değerlendirme sonuçlarının pedagojik olarak doğru yorumlanmasını sağlamak, öğretim elemanlarına yol göstermek ve kalite güvence süreçlerini desteklemek amacıyla hazırlanmıştır.

2. Ders Türü Sınıflandırmasının Dayanağı

Program kapsamında yürütülen dersler, öğrenme çıktılarının niteliği ve eğitim planındaki yeri dikkate alınarak üç ana kategori altında değerlendirilmiştir:

- Temel Bilim Dersleri
- Klinik/Mesleki Dersler
- Mesleki Gelişim ve Destek Dersleri

Bu sınıflandırma derslerin akademik önem sırasını ifade etmemekte olup yalnızca ölçme-değerlendirme süreçlerinin pedagojik doğruluğunu desteklemek amacıyla kullanılmaktadır.

3. Temel Bilim Dersleri

Tanım

Temel bilim dersleri, hemşirelik bakımının bilimsel altyapısını oluşturan ve ağırlıklı olarak bilişsel öğrenme çıktıları içeren derslerdir.

Eğitim Özellikleri

Bu dersler:

- İnsan biyolojisi ve fizyolojik süreçleri öğretir
- Klinik bakım kararlarının bilimsel temelini oluşturur
- Kavramsal ve teorik bilgi kazandırmayı hedefler

Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımı

Bu derslerde ölçme süreci genellikle:

- Bilgi düzeyini değerlendirmeye odaklanır
- Çoktan seçmeli veya yazılı sınav yöntemleri ile yürütülür
- Güvenirlik katsayılarının yüksek olması beklenir

4. Klinik / Mesleki Dersler

Tanım

Klinik dersler, hasta bakım uygulamaları, klinik karar verme süreçleri ve mesleki becerilerin geliştirilmesine yönelik öğrenme çıktıları içeren derslerdir.

Eğitim Özellikleri

Bu dersler:

- Klinik uygulama becerilerini geliştirmeyi hedefler
- Çok boyutlu öğrenme alanlarını kapsar
- Klinik karar verme süreçlerini içerir

Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımı

Klinik derslerde ölçme süreci:

- Bilişsel bilgi ile birlikte psikomotor ve duyuşsal becerileri kapsar
- Yazılı sınavların yanı sıra performans değerlendirme yöntemlerini gerektirir
- OSCE, klinik gözlem, uygulama değerlendirmesi gibi yöntemlerle desteklenmelidir

Bu nedenle klinik derslerde sınav güvenirliği tek başına kalite göstergesi olarak değerlendirilmemektedir.

5. Mesleki Gelişim ve Destek Dersleri

Tanım

Bu dersler hemşirelik mesleğinin profesyonel, yönetsel, etik ve kültürel boyutlarını geliştirmeye yönelik öğrenme çıktıları içermektedir.

Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımı

Bu derslerde:

- Alternatif ölçme yöntemleri kullanılabilir
- Performans, proje, sunum ve portfolyo değerlendirmeleri uygulanabilir
- Çok boyutlu ölçme araçlarının kullanılması önerilmektedir

6. Öğretim Elemanları İçin Yorumlama Rehberi

Temel Bilim Derslerinde

- Çoktan seçmeli sınavların ölçme gücü yüksektir
- KR-20 güvenirlik katsayısının yüksek olması beklenir

Klinik Derslerde

- Yazılı sınav sonuçları tek başına değerlendirilmemelidir
- Klinik beceri ölçümleri ile birlikte yorumlanmalıdır
- Çoklu ölçme yöntemleri kullanılması önerilir

Mesleki Gelişim Derslerinde

- Öğrenme çıktıları çok boyutludur
- Alternatif ölçme yöntemleri tercih edilmelidir

7. HEPDAK Kalite Güvencesi Açısından Önemi

Ders türüne dayalı ölçme değerlendirme yaklaşımı:

- Öğrenme çıktıları ile ölçme araçlarının uyumunu destekler
- Program kalite güvence süreçlerinin izlenmesine katkı sağlar
- Ölçme yöntemlerinin çeşitlendirilmesini teşvik eder
- Ulusal ve uluslararası akreditasyon standartları ile uyumludur

8. Bilimsel Dayanak ve Literatürle Desteklenmiş Değerlendirme

Program kapsamında yürütülen ölçme-değerlendirme süreçleri, öğrenme çıktıları ile ölçme araçlarının uyumlu olması gerektiğini vurgulayan eğitim bilimleri ve sağlık eğitimi kalite standartları doğrultusunda değerlendirilmiştir. Eğitim bilimlerinde ölçme araçlarının öğrenme hedefleriyle eşleştirilmesi, ölçme sürecinin geçerli ve güvenilir olmasının temel koşullarından biri olarak kabul edilmektedir (Popham, 2017).

Hemşirelik eğitiminde, klinik uygulama becerilerinin değerlendirilmesi yalnızca yazılı sınavlar ile sınırlı tutulmamalı; performans değerlendirmeleri, klinik gözlem, yapılandırılmış klinik sınavlar ve uygulama temelli ölçme yöntemleri ile desteklenmelidir. Uluslararası hemşirelik eğitim standartları, klinik yeterliliklerin çok boyutlu ölçme yaklaşımları ile değerlendirilmesini önermektedir (American Association of Colleges of Nursing [AACN], 2008; National League for Nursing [NLN], 2016).

Sağlık eğitimi programlarında kalite güvencesi süreçleri, ölçme-değerlendirme araçlarının program yeterlilikleri ve öğrenme çıktıları ile tutarlı olmasını zorunlu kılmaktadır. Ölçme sonuçlarının sistematik olarak izlenmesi ve sürekli iyileştirme döngülerine entegre edilmesi, uluslararası akreditasyon standartlarının temel gerekliliklerinden biridir (World Federation for Medical Education [WFME], 2015).

Ulusal düzeyde hemşirelik eğitim programlarının değerlendirilmesine yönelik akreditasyon standartları da ölçme-değerlendirme süreçlerinin program yeterlilikleri ile ilişkilendirilmesini, ölçme araçlarının çeşitlendirilmesini ve kalite güvence mekanizmalarının sistematik olarak işletilmesini gerekli kılmaktadır (HEPDAK, 2023).

Bu doğrultuda program kapsamında yürütülen ölçme-değerlendirme analizlerinin, ulusal ve uluslararası eğitim standartları ile uyumlu olduğu ve kalite geliştirme süreçlerine katkı sağladığı değerlendirilmelidir.

9. Sonuç

Ders türüne göre ölçme-değerlendirme yöntemlerinin planlanması, uluslararası hemşirelik eğitim standartları ve ölçme bilim kuramları doğrultusunda önerilmektedir(Popham, 2017; AACN, 2008; NLN, 2016; WFME, 2015).

Ders türüne dayalı ölçme-değerlendirme yaklaşımı, hemşirelik eğitiminde öğrenme çıktılarının doğru ölçülmesini destekleyen, kalite güvence süreçlerine katkı sağlayan ve akreditasyon standartları ile uyumlu bir değerlendirme modelidir.

9. Kaynakça

American Association of Colleges of Nursing. (2008). *The essentials of baccalaureate education for professional nursing practice*.
<https://www.aacnnursing.org/Portals/42/Publications/BaccEssentials08.pdf>

HEPDAK. (2023). *Hemşirelik eğitim programları değerlendirme ve akreditasyon standartları*.
<https://www.hepdak.org.tr/tr/standartlar>

National League for Nursing. (2016). *Outcomes and competencies for graduates of nursing programs*.
<https://www.nln.org/docs/default-source/default-document-library/outcomes-and-competencies.pdf>

Popham, W. J. (2017). *Classroom assessment: What teachers need to know*. Pearson.
<https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/classroom-assessment-what-teachers-need-to-know/P200000003503>

World Federation for Medical Education. (2015). *Global standards for quality improvement in medical education: Basic medical education*.
<https://wfme.org/standards/bme/>